

213

2168-2179

3. Cikkely

A HARMADIK PARANCSOLAT

"Gondolj a szombatra, és szenteld meg. Hat napig dolgozzál és végezd minden munkádat. A hetedik nap azonban az Úrnak, a te Istenednek szombatja, ezért semmiféle munkát nem szabad végezned." (Kiv 20,8--10)

"A szombat van az emberért, nem az ember a szombatért. Az Emberfia ura a szombatnak is." (Mk 2,27--28)

I. A szombati nap

2168 A Tízparancsolat harmadik parancsa a szombat szentségére emlékeztet: "A hetedik napon szombat van, szent nyugalom az Úrnak" (Kiv 31,15).

2169 Ebből az alkalomból a Szentírás a teremtésre emlékeztet: "Az Úr ugyanis hat nap alatt teremtette az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van; a hetedik napon azonban megpihent. Az Úr a hetedik napot megáldotta és megszentelte." (Kiv 20,11)

2170 A Szentírás az Úr napjában Izrael egyiptomi szolgaságból való szabadulásának emlékeztetést is megmutatja: "Gondolj arra, hogy Egyiptom földjén magad is rabszolga voltál, de az Úr, a te Istened erős kézzel és kinyújtott karral kivezetett. Azért parancsolta meg az Úr, a te Istened a szombat megülését." (MTörv 5,15)

2171 Isten Izraelre bízta a szombatot, hogy tartsa meg a megszeghetetlen Szövetség jeleként. A szombat az Úrért van, szentként fönntartva Isten, az Ő teremő műve és Izraelt megszabadító tetteinek dicséretére.

2172 Isten cselekvésmódja példa az emberi cselekvés számára. Ha Isten "föllélegzett" (Kiv 31,17) a hetedik napon, az embernek is "abba kell hagynia" a munkát, és engednie kell, hogy a többiek, főként a szegények "felüdüljenek". A szombat szünetelteti a mindennapi munkát, és bizonyos lazítást enged. A munka rabszolgasága és a pénz kultusza elleni tiltakozás napja.

2173 Az evangélium több esetet elbeszél, amikor Jézust a szombat megszegésével vádolják. Jézus azonban soha nem sértette meg e nap szentségét. Ennek hatalommal adja hiteles magyarázatát: "A szombat van az emberért, és nem az ember a szombatért" (Mk 2,27). Krisztus a részvétellel együtt megmutatta, hogy neki van hatalma szombaton jót tenni és nem rosszat, életet menteni és nem elveszejteni. A szombat az Úr irgalmasságának és Isten tiszteletének a napja. "Az Emberfia ura a szombatnak is" (Mk 2,28).

II. Az Úr napja

"Ezt a napot az Úr Isten adta, ujjongjunk és vigadjunk rajta!" (Zsolt 118,24)

A FÖLTÁMADÁS NAPJA: ÚJ TEREMTÉS

2174 Jézus "a szombatok első napján" (Mk 16,2) támadt föl a halottak közül. Mint "első nap", Krisztus föltámadásának napja emlékeztet az első teremtésre. Mint "nyolcadik nap", mely a szombatot követi, a Krisztus föltámadásával elindított új teremtést jelzi. A keresztények számára a legelső nap lett, az első ünnep, az Úr napja (hé kyriaké hémera, dies dominica), a latin nyelvekben dominica, vasárnap:

"A Nap napján tartjuk mindannyian összejöveteleinket, mert ez az első nap [a zsidó szombat után], melyben Isten a sötétség és az anyag megváltoztatásával alkotta a világot; és Jézus Krisztus, a mi Megváltónk ezen a napon támadt föl a halottak közül."

A VASÁRNAP A SZOMBAT BETELJESEDÉSE

2175 A vasárnap kifejezetten különbözik a szombattól, melyet kronológiailag minden áldott héten követ, s melynek szertartásos előírásait helyettesíti a keresztények számára. A vasárnap Krisztus húsvétjában beteljesíti a zsidó szombat lelki igazságát és hirdeti az ember örök nyugalomát Istenben. A Törvény kultusza ugyanis előkészítette Krisztus misztériumát, és ami abban történt, körvonalakban Krisztus előképe volt:

"Akik a dolgok régi rendjében éltek, új reményhez jutottak, többé már nem a szombatot ünnepelevén, hanem az Úr napja szerint élve, amelyen a mi életünk is támadt Ó általa és az Ó halála által."

2176 A vasárnap megünneplése megtartja a természetszerűleg az emberi szívekbe írt erkölcsi előírást, mely "parancsolja Isten látható kultuszát a mindenkinek szóló közös jótétemény [ti. a teremtés] jegyében". A vasárnapi istentisztelet beteljesíti az Ó Szövetség erkölcsi parancsát, átvéve annak ritmusát és szellemét azáltal, hogy minden egyes héten megünnepli a Teremtőt és népének Megváltóját.

A VASÁRNAPI EUCHARISZTIA

2177 Az Úr napjának és Eucharisziájának vasárnapi megünneplése az Egyház életének szívében van. "A vasárnapot, amelyen a húsvéti misztériumot ünnepelevük, az apostoli hagyományt követve az egész Egyházban úgy kell megtartani, mint a legfőbb kötelező ünnepet."

"Ugyanígy meg kell ünnepelni Urunk Jézus Krisztus születését, a Vízkeresztet, a Mennybemenetelt, Krisztus legszentebb Testének és Vérének napját (Úrnapját); Mária istenanyaságát, Szepplőtelen Fogantatását és Mennybevételét, Szent József, Szent Péter és Pál apostolok és Mindenszentek napjait."

2178 A keresztény közösség összejöveteleének e gyakorlata visszanyúl az apostoli kor kezdetére. A Zsidókhoz írt levél figyelmeztet, hogy "összejöveteleinkről ne maradjunk el, mint némelyek szoktak, hanem inkább buzdítsuk egymást" (10,25).

A hagyomány megőrizte egy mindig aktuális buzdítás emlékezetét: "Reggel tehát jelenj meg Isten templomában, járulj az Úrhoz, valld meg neki bűneidet, imádságokkal tarts bűnbánatot. (...) Maradj ott az isteni és szent liturgián, végezd el imádságaidat, és soha ne menj el az elbocsátó szó előtt (...). Ez a nap ugyanis, mint gyakran mondtuk, az imádságra és a nyugalomra adatott neked. Ez tehát az a nap, melyet az Úr alkotott. Örvendjünk és vigadjunk rajta."

2179 "A plébánia a krisztushívőknek a részegyházon belül állandó jelleggel megalapított közössége, melynek lelkipásztori gondozását a megyéspüspökök felügyelete alatt plébánosra bízják, aki annak saját pásztora." Ez az a hely, ahol minden hívő összegyűlhet az Eucharisztia vasárnapi megünneplésére. A plébánia vezeti be a keresztényeket a liturgikus élet rendes menetébe és gyűjti össze őket az ünneplésre; tanítja Krisztus üdvözítő tanítását; testvéri jócselekedetekben gyakorolja az Úr szeretetét:

"Imádkozni otthon is tudsz; de úgy imádkozni, mint a templomban, nem tudsz, ahol oly nagy az atyák sokasága, ahol a kiáltás egy szívből-lélekből száll Istenhez. (...) Itt valami több van jelen, nevezetesen az összhang és az egyetértés, a szeretet köteléke, a papok könyörgései."